

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Eugeniusz Wildowicz

Protokolant Agnieszka Niewiadomska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego,

w sprawie **R. O.**

skazanego z art. 288 § 1 k.k., art. 157 § 1 k.k., art. 193 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 27 marca 2025 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 18 kwietnia 2024 r., sygn. akt V Ka 263/24,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi

z dnia 19 grudnia 2023 r., sygn. akt VI K 863/23,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Łodzi do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Andrzej Tomczyk

Waldemar Płóciennik

Eugeniusz Wildowicz

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2023 r., sygn. akt VI K 863/23, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi:

1. uznał oskarżonego R. O. za winnego tego, że na przełomie od 19 marca do 20 marca 2023 r. w Ł. na ulicy B. dokonał uszkodzenia w lokalu mieszkalnym nr [...] wyposażenia mieszkania w tym zniszczenia krzesel, żyrandola, pokrycia tapczanu, wybicia szyby w oknie pokoju, uszkodzenia szafki i ścian lokalu, powodując straty o łącznej wartości co najmniej 2780 zł na szkodę M. W. i za to na podstawie art. 288 § 1 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;
2. uznał oskarżonego R. O. za winnego tego, że w nocy z dnia 19 na 20 marca 2023 r. w Ł., uderzając S. F. pięścią w twarz, spowodował u niej obrażenia w postaci złamania dolnej ściany lewego oczodołu z przemieszczeniem fragmentów kostnych do światła zatoki szczękowej lewej, z towarzyszącym krwiakiem w lewej zatoce szczękowej oraz odmą podskórną tkanek miękkich szyi i twarzoczaszki, obustronnego złamania żeber (większość z przemieszczeniem odłamów, z żeber prawych VIII – IX dwumiejscowo) z towarzyszącą obustronną odmą zamkniętą jam opłucnowych, odmą śródpiersia oraz rozległą odmą podskórną tkanek miękkich tułowia, rozległych stłuczeń powłok głowy i klatki piersiowej, z istotnym zwężeniem szpary powiekowej oka prawego (powyżej 90%), licznych sińców głowy, szyi, tułowia, lewego pośladka, kończyn górnych i prawej kończyny dolnej, otarć naskórka głowy, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów ciała trwające dłużej niż 7 dni, tj. czynu z art. 157 § 1 k.k. i na tej podstawie wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności;
3. uznał oskarżonego R. O. , w miejsce czynów zarzucanych mu w pkt III i IV aktu oskarżenia, za winnego tego, że w dniu 19 marca 2023 r. w Ł. wspólnie i w porozumieniu z nieustalonym do chwili obecnej mężczyzną wdarł się do mieszkania nr [...] przy ulicy B. i spowodował uszkodzenie drzwi wejściowych oraz drzwi prowadzących do łazienki poprzez uderzanie w nie ostrym narzędziem, powodując straty w wysokości co najmniej 2850 złotych na szkodę M. W. , tj. czynu z art. 288 § 1 k.k. i art. 193 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

4. uznał oskarżonego R. O. , w miejsce czynów zarzucanych w pkt V i VI aktu oskarżenia, za winnego tego, że w dniu 3/4 czerwca 2023 r. w Ł. wdarł się do wnętrza mieszkania nr [...] przy ulicy D. , po czym, uderzając S. F. w nieustalony sposób w lewą stronę głowy, spowodował u niej obrażenia w postaci niewielkiego krwawienia podpajęczynówkowego, ranę tłuczoną powłok głowy i stłuczenia powłok głowy i prawej kończyny górnej oraz sińce szyi, tułowia i kończyn górnych, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządów ciała trwające dłużej niż 7 dni, tj. czynu z art. 193 § 1 k.k. i art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na podstawie art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 kk. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności;
 5. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce kar jednostkowych orzekł wobec oskarżonego karę łączną 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności;
 6. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonego na rzecz M. W. 4.000 zł tytułem częściowego naprawienia szkody;
 7. na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz S. F. nawiązkę w wysokości 3.000 zł, w związku ze skazaniem za czyny z pkt II i VI;
 8. na podstawie art. 63 § 1 k.k. zaliczył oskarżonemu na poczet kary łącznej pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności od 6 czerwca 2023 r. godz. 12.45 do 24 listopada 2023 r., godz. 13,55;
 9. zwolnił oskarżonego od kosztów procesu.
- Opisane orzeczenie zaskarżone zostało w całości apelacją obrońcy oskarżonego, w której zarzucono:
1. „naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na treść orzeczenia, tj:
 - a) art. 7 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.w. poprzez:
 - bezzasadne nadanie waloru pełnej wiarygodności zeznaniom S. F. w sytuacji sprzeczności z wyjaśnieniami oskarżonego, zeznaniami pozostałych świadków,
 - dowolną ocenę dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonego oraz brak oceny zeznań świadka P. (zapewne chodzi o P. G. – uwaga SN) podczas gdy ich zeznania korelują z innymi dowodami jak np. materiał wideo,
 - niezasadne pominięcie dowodu z zeznań świadka P. B. , które ewidentnie podważały zeznania S. F. w kontekście obrażeń na jego ciele, rzekomego mocnego i wielokrotnego uderzenia przez R. O. ,

- niezasadne pominięcie stanowiska oskarżonego w aspekcie obecności osób trzecich w mieszkaniu przy ul. B., co potwierdzała także sama S. F. i P. B. , a co wynika z notatek Policji potwierdzonych przez funkcjonariuszy na rozprawie,
- pominięcie faktu bardzo dużego upojenia alkoholowego S. F. podczas zdarzenia z 19-20 marca 2023 r., nazwania jej <<nieobliczalną>> przez świadka B.,
- brak poczynienia ustaleń co do zdarzenia z czerwca 2023 r. w aspekcie niepodania przez S. F. danych innej osoby przebywającej w mieszkaniu przy ul. D. w Ł., niewzywania pomocy po rzekomym zdarzeniu,
- pominięcie faktu, że oskarżony jest osobą praworęczną, a obrażenia jakie doznała S. F. wskazują na osobę leworęczną”;

2. „błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że:

- oskarżony dopuścił się zarzucanych mu czynów w aspekcie niepełnego zebrania materiału dowodowego,
- oskarżony jest osoba karaną w kontekście notatki znajdującej się w aktach sprawy dot. karalności osób po BREXIT”.

Odwołując się do tych zarzutów skarżący wniósł o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego.

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego, Sąd Okręgowy w Łodzi, wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2024 r., sygn. akt V Ka 263/24, utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy.

W kasacji od całości wyroku Sądu odwoławczego, obrońca skazanego zarzucił:

„1. rażącą obrazę przepisów postępowania mającą istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie:

a) art. 5 § 2 k.p.k., 7 k.p.k., 410 k.p.k., 424 § 1 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., art. 211 k.p.k. w zw. z art. 198 § 1 k.p.k. polegającą na:

- utrzymaniu w mocy orzeczenia sądu pierwszej instancji bez uwzględnienia całości zebranego w sprawie materiału dowodowego i przy pominięciu w uzasadnieniu orzeczenia argumentów podniesionych w apelacji przez obronę, w szczególności poprzez nie wzięcie pod uwagę zarzutów dotyczących roli skazanego odnośnie czynów,

- zaniechaniu wnikliwego i wszechstronnego wyjaśnienia za pomocą dostępnych dowodów wszystkich okoliczności, wątpliwości oraz rozbieżności występujących w sprawie, które mają istotne znaczenie dla oceny materiału dowodowego i prawidłowego ustalenia stanu faktycznego, w szczególności w zakresie braku innych dowodów na obecność skazanego w mieszkaniu przy ul. D. w Ł. niż zeznania pokrzywdzonej,
 - wadliwej kontroli odwoławczej polegającej na ustaleniu stanu faktycznego w oparciu o selektywną analizę i dowolną interpretację zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego – przy jednoczesnym pominięciu części argumentacji apelacyjnej i uznaniu, że prawidłowe jest utrzymanie w mocy zaskarżonego rozstrzygnięcia;
- b) art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. przez niewystarczające, niewnikliwe przeanalizowanie dokonanej przez Sąd I instancji oceny zeznań S. F. złożonych przez nią w postępowaniu przygotowawczym, jak i przed Sądem i niezasadne uznanie tych wyjaśnień za pełne i relatywizujące wagę działania skazanego, a także nieujawniających wszystkich istotnych okoliczności sprawy, gdy to na jej zeznaniach opiera się ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny;
- c) art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez zaniechanie dokonania wszechstronnej analizy odwoławczej, zgodnej z zasadami logiki i dowolne przyjęcie, że zeznania S. F. są wiarygodne, podczas gdy świadek nie był w stanie wskazać dokładniej faktów, myliła się, podawała odmienne okoliczności od innych świadków i nie wskazała danych osoby, która miała przebywać w mieszkaniu przy ul. D. w Ł. (czyn 3 i 4);
- d) art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez nierzetelne rozważenie zarzutów apelacyjnych i dowolne przyjęcie, że skazany popełnił wszystkie zarzucane mu czyny”.

W następstwie tych zarzutów obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

W pisemnej odpowiedzi na kasację, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej. Takie samo stanowisko wyrażone zostało przez prokuratora w toku rozprawy kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się zasadna, lecz z powodu tylko niektórych podniesionych w niej zarzutów.

Na wstępie należy przypomnieć, jak w wielu podobnych sprawach, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, służącym od kończącego postępowanie prawomocnego wyroku sądu odwoławczego i może być wniesiona, pomijając przesłanki z art. 439 § 1 k.p.k., ze względu na rażącą obrazę prawa, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Oznacza to, że podnoszone zarzuty winny wskazywać, co do zasady, na rażące uchybienia, do których doszło w toku postępowania odwoławczego. Wymagań tych nie spełniają podnoszone przez obrońcę skazanego zarzuty obrazy art. 4, 5 § 2, 7, 410 i 424 § 1, czy wreszcie art. 211 i 198 § 1 k.p.k. Sąd odwoławczy nie przeprowadzał postępowania dowodowego, nie dokonywał własnej, samodzielnej oceny dowodów, nie ustalał wreszcie na nowo faktów, zatem nie mógł obrazić art. 4 k.p.k., który zresztą nie może stanowić samoistnej podstawy zarzutu kasacyjnego, art. 7, czy wreszcie art. 410 k.p.k. Oczywistym nieporozumieniem jest także podnoszenie obrazy art. 5 § 2 k.p.k., a więc zasady in dubio pro reo, skoro żaden z Sądów, a zwłaszcza Sąd odwoławczy nie stwierdził, że w sprawie zaistniały niedające się usunąć wątpliwości, i mimo tego nie rozstrzygnął ich na korzyść skazanego. Sąd Okręgowy nie mógł obrazić także przepisu art. 424 § 1 k.p.k., ponieważ adresowany on jest do uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji, a przedmiotem kontroli jest wyrok Sądu odwoławczego. Wreszcie, ani treść zarzutów, ani uzasadnienie kasacji nie wyjaśniają powodu podniesienia, że w toku postępowania przed Sądem Okręgowym doszło do obrazy art. 211 k.p.k. w zw. z art. 198 § 1 k.p.k. Pierwszy ze wskazanych przepisów reguluje kwestię eksperymentu procesowego, drugi zaś odnosi się do udostępniania biegłemu akt sprawy. Zważywszy na realia rozważanej sprawy, wydaje się, że – najdelikatniej rzecz ujmując – do wskazania naruszenia tych przepisów doszło zapewne przez pomyłkę.

Stosownie do art. 433 § 2 k.p.k., podstawowym obowiązkiem sądu odwoławczego jest rozważenie wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, a następnie, jeśli konieczne jest sporządzenie uzasadnienia orzeczenia, podanie, czym kierował się sąd wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za zasadne albo niezasadne (art. 457 § 3 k.p.k.). Wprawdzie braki uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego nie mogą stanowić samoistnej podstawy wydania wyroku kasatoryjnego (art. 537a k.p.k.), jednak jego wady mogą prowadzić do wniosku, że sąd w istocie nie rozpoznał wniesionej apelacji, albo uczynił to z takim rażącym naruszeniem prawa, że wyrok kasatoryjny może znaleźć swoje uzasadnienie w stwierdzeniu naruszenia przepisów art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. Opisana sytuacja zachodzi w rozważanej sprawie, co trafnie zarzucono w kilku punktach rozpoznawanej kasacji. Uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego praktycznie nie odnosi się merytorycznie do zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy skazanego. Zwięzły wywód zawarty w sekcji 3.1. uzasadnienia wyroku ogranicza się bowiem do akceptacji sposobu procedowania przez Sąd Rejonowy, stwierdzenia, że ocena dowodów przeprowadzona została zgodnie z wymaganiami wynikającymi z art. 7 k.p.k., a uzasadnienie wyroku odpowiada wymaganiom określonym w przepisach art. 424 k.p.k. Wreszcie Sąd odwoławczy wywodzi, że akceptuje ocenę wyjaśnień skazanego oraz zeznań pokrzywdzonych S. F. i M. W. , uznając, że zeznania te korespondują z pozostałym materiałem dowodowym, a zarzuty skarżącego stanowią jedynie nieuprawnioną polemikę. Jak łatwo zauważyć, argumentacja Sądu w ogóle nie odnosi się w sposób konkretny do zarzutów apelacyjnych, a nadto zawiera stwierdzenia, które pozostają w oczywistej sprzeczności z orzeczeniem Sądu Rejonowego. Zauważyć bowiem trzeba, że – według Sądu Okręgowego – podstawowymi dowodami pozwalającymi na przypisanie skazanemu sprawstwa są zeznania S. F. i M. W. . O ile w odniesieniu do pierwszej z wymienionych osób stanowisko to jest trafne, o tyle zeznania M. W. w ogóle nie były podstawą ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd pierwszej instancji – wynika tak przynajmniej z uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego. Wprawdzie w uzasadnieniu tym wielokrotnie wymieniane jest nazwisko „W.”, lecz związane to jest z zeznaniami M. W. 1 , a nie M. W. . Jak już wspomniano, jednym z głównych dowodów prowadzących do wniosku o sprawstwie skazanego są zeznania

S. F. . Rzecznik jednak w tym, że w apelacji obrońcy skazanego kwestionowana jest dokonana przez Sąd Rejonowy ocena ich wiarygodności. Skarżący odwołuje się w tej mierze m.in. do zeznań P. G. i P. B. , notatek policyjnych, zarejestrowanego na filmie zachowania pokrzywdzonej z dnia 2 czerwca 2023 r., zaniechania podania przez pokrzywdzoną danych osoby, która przebywała z nią w mieszkaniu przy ul. D. w Ł. w nocy z 3 na 4 czerwca 2023 r., a także niekonsekwentnego zachowania pokrzywdzonej w toku postępowania przygotowawczego, podnosi wreszcie kwestię prawidłowości ustaleń związanych z uprzednią karalnością skazanego. Odniesienia się do sformułowanych w apelacji zarzutów i ich rozwinięcia, znajdującego się w uzasadnieniu zwyczajnego środka odwoławczego, w uzasadnieniu zaskarżonego kasacją wyroku jednak nie ma. Oznacza to, że Sąd Okręgowy w Łodzi w rzeczywistości, wbrew wymaganiom wynikającym z art. 433 § 2 k.p.k., nie rozpoznał wniesionego środka odwoławczego, a uchybienie to miało charakter rażący i mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Konsekwencją powyższych uwag stała się konieczność uchylenia wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym, w którym wniesiona przez skarżącego apelacja winna zostać rozpoznana stosownie do wymagań wynikających z art. 433 § 2 k.p.k. Rozstrzygnięcie to, co oczywiste, w żaden sposób nie determinuje treści orzeczenia, które winien wydać Sąd odwoławczy po ponownym rozpoznaniu sprawy.

[J.J.]

[a.ł.]

Andrzej Tomczyk

Waldemar Płóciennik

Eugeniusz Wildowicz